

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Національна академія педагогічних наук України
Інститут проблем виховання
Херсонський державний університет
Педагогічний факультет
Освітній центр Фрідріха Фребеля

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ
ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У СИСТЕМІ
СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**збірник матеріалів Всеукраїнської інтерактивної
науково-практичної конференції**

(18-20 лютого 2019 року)

Херсон, Україна

Сучасні проблеми дошкільної та початкової освіти у системі суспільних трансформаційних процесів: збірник матеріалів всеукраїнської інтерактивної науково-практичної конференції (18-20 лютого 2019 року, Херсонський державний університет). – Херсон: ТОВ «Борисфен-про», 2019. – 143 с.

Упорядкування та редакційне оформлення: Денисенко Вероніка В'ячеславівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти ХДУ.

*Рекомендовано до друку на засіданні
кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти ХДУ.
Протокол №7 від 06.02.2019 р.*

*Рекомендовано до друку на засіданні навчально-методичної ради
педагогічного факультету освіти ХДУ.
Протокол №3 від 07.02.2019 р.*

За зміст публікацій та достовірність даних, викладених в них, несуть персональну відповідальність автори.

ЗМІСТ

Відомості про авторів	6
Петухова Л.С. Практичний досвід реалізації педагогічної концепції Ф.Фребеля в сучасному освітньому просторі (компаративний аспект)	10
Андрієвський Б.М. Проблеми формування екологічної культури дітей дошкільної та початкової освіти	13
Анісімова О.Е. Реалізація поглядів Ф. Фребеля у інноваційній освітній технології підготовки фахівців дошкільної галузі.....	15
Бальоха А.С. Принцип природовідповідності в педагогіці Ф. Фребеля: компаративний аналіз.....	18
Борисенко Н.М. Реалізація неперервної природничої освіти на засадах педагогічної спадщини Ф. Фребеля.....	21
Валуєва І.В. Методичний аспект навчання дошкільників як компонент загальної методики навчання іноземної мови	24
Вінник Т.О. Практичне використання ідей Ф. Фребеля для виховання дітей дошкільного віку	27
Владимирова А.Л. Можливості реалізації пісенного матеріалу для дітей дошкільного віку в педагогічній концепції Фрідріха Фребеля.....	30
Воляннюк А.С. Деякі аспекти компаративного аналізу освітньої діяльності в початковій школі за часів Ф. Фребеля та в умовах сучасних трансформаційних процесів.....	33
Воропай Н.А. Дитяча гра в педагогічній концепції Фрідріха Фребеля	34
Гаран М.С. Реалізація ідей Ф. Фребеля в умовах сучасного освітнього простору	37
Гацько С.О., Зоріна І.О., Холох І.М. Використання ідей Ф. Фребеля у сучасному освітньому просторі запорізького багатoproфільного ліцею № 99.....	41
Голінська Т.М. Фрідріх Фребель про творчий розвиток дітей дошкільного віку в образотворчій діяльності.....	44
Горлова А.В. Розвиток дитячої творчості у педагогічних поглядах Ф.Фребеля	46
Гриценко І.В. Вплив педагогічних ідей Ф.Фребеля на розвиток дошкільної освіти	50
Денисенко В.В. Цінність ідей Фрідріха Фребеля для розвитку педагогічної науки ...	52
Дишлева І.М. Забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти: питання та шляхи вирішення	54
Кабельнікова Н.В. Використання «дарунків Фребеля» у корекційно-розвивальній роботі з дошкільниками із особливими освітніми потребами	57

Казаннікова О.В. Психологічні аспекти використання дарів Ф. Фребеля	60
Климович М.В. Реалізація фребелівської педагогічної концепції у професійній підготовці вчителя початкової школи	66
Клініна М.В. Теоретичний аспект наступності між дошкільною та початковою ланками освіти у розрізі досвіду Ф. Фребеля та С. Русової	66
Ковальчук А.А. Можливості фребелівських «дарів» як засобу сенсорно-пізнавального розвитку дітей дошкільного віку	70
Колонтаєвська С.В. Впровадження педагогічних ідей Ф.Фребеля в сучасному просторі дошкільної освіти	72
Коткова В.В. Фребеліанізм у великобританії	75
Кривда В.С. Проблеми наступності у фізичному вихованні дітей 5-7 років	78
Кузнєцова О.В. Фребельпедагогіка як інноваційна освітня технологія підготовки фахівців дошкільної галузі	81
Лінгварьова А.Д., Полєвікова О.Б., Спідщина М. Монтессорі як теоретичне підґрунтя реалізації наступності мовної освіти дітей 5-7 років	84
Лось О.М. Оптимізація психічного розвитку дошкільника за допомогою фребелівських дарів	87
Мельничук Ю.Ю. Інноваційна технологія навчання грамоти «щоденні 5»	90
Мироненко О.В. Слово як засіб естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку	93
Нагрибельна І.А. Методика формування мовної особистості засобом упровадження фребелівської педагогіки	96
Перельолка В.І. Лінгводидактична концепція І. Срезневського	98
Пермінова Л.А. Ідеї фребель-педагогіки у сьогоденні	101
Поліщук О.В. Принцип наступності в системі фізичного виховання старших дошкільників та першокласників	104
Расєвська І.М., Саган О.В. Використання фребелівських «дарів» для розвитку просторового мислення молодших школярів в умовах нуш	107
Романович О.М. Використання фребелівських сенсорних ігор та оздоровчих процедур у роботі з дітьми дошкільного віку	111
Семашкіна Г.М. Моральне виховання старших дошкільників під час ознайомлення з рослинами	114
Сидоренко Н.І. Шляхи ознайомлення дошкільників з історією рідного краю	117

Смутченко І.С. Актуальність гуманної педагогіки Ф. Фребеля в сучасному закладі дошкільної освіти.....	121
Сугейко Л.Г. Лінгводидактична підготовка вихователів закладів дошкільної освіти засобом використання активних методів навчання.....	124
Федяєва В.Л. Сім'я і дошкільний навчальний заклад у проекції наукової спадщини Фрідріха Фребеля (1782 – 1852).....	127
Хоруженко Т.А. Ідеї гуманізму в педагогічній системі суспільного дошкільного виховання Ф. Фребеля	131
Цюпак І.М. Трудове виховання дошкільників херсонщини в контексті ідей В. Сухомлинського : Історичний екскурс.....	134
Юрчук Ю.Ю. Ключові фактори безпечного освітнього середовища (історико-логічний аналіз).....	137
Юркова Т.Ф. Виховання в дітей дбайливого ставлення до природи в педагогічній діяльності Ф. Фребеля	141

ПРОБЛЕМИ НАСТУПНОСТІ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ 5-7 РОКІВ

Реалізація наступнісних зв'язків між дошкільними і загальноосвітніми закладами освіти завжди була актуальною в історії вітчизняної і зарубіжної психолого-педагогічної науки.

У державних документах, що стосуються навчання і виховання підростаючого покоління, у рішеннях колегії Міністерства освіти і науки України, у різноманітних наукових і методичних посібниках, у виступах педагогів, психологів, медиків і громадських діячів наступність між всіма ланками освіти розглядається як основний засіб неперервної освіти.

Як уже доведено, дошкільний та молодший шкільний вік є важливими періодами фізичного виховання дітей. У цьому віці формується постав виробляються навички життєво важливих рухів, інтенсивно розвиваються фізичні якості. Можна сказати, що в дошкільному та молодшому шкільному віці закладається фундамент здоров'я та загального фізичного розвитку дитини.

Не дивлячись на розуміння значення наступнісних зв'язків, сьогодні доводиться говорити про те, що взаємозв'язок між двома першими ланками освіти залишається тільки декларацією, що закриває реальний розрив неперервності педагогічного процесу. Перш за все це стосується дошкільної та початкової шкільної освіти, хоча за визначенням вчених та практиків саме цей віковий період є найбільш важливим для загального розвитку, формування особистісних якостей, необхідних для майбутнього життя.

М. Маханьова зазначає, що причиною розриву між цими найважливішими ланками освіти є те, що вони знаходяться у віданні різних типів освітніх закладів і керуються обособленими одна від одної педагогічною та психологічною науками. А це призводить до певного розриву у змісті програм розвитку, виховання і навчання дітей у закладі дошкільної освіти і школі та методах і формах організації педагогічного процесу, хоча згідно вимог програм початкової школи повинна спиратися на програму розвитку, навчання та виховання дітей в дошкільному закладі [2, с. 6-11].

Програма першого класу школи орієнтується, перш за все, на визначення об'єму знань, умінь і навичок тоді, як програма дошкільного закладу робить акцент на повноцінний розвиток особистості дитини, розкриття її індивідуальних здібностей. Таким чином проблеми виховання і розвитку особистості відходять на другий план, спрямовуючи педагогічний процес на «приведення» можливостей дітей до єдиної норми -- орієнтацію на середній рівень розвитку. А це, в свою чергу, гальмує розвиток дітей із більш високим рівнем і вони не можуть реалізувати свої здібності в таких умовах. І навпаки діти з розвитком дещо нижче середнього рівня не встигають і змушені, таким чином, переживати невдачі, що, звичайно, негативно впливає на їхнє психічне та емоційне здоров'я.

Проблемі наступності між дошкільним та шкільним вихованням надавала великого значення Н. Крупська. Її висловлювання щодо цієї проблеми досить ясні і категоричні. Так, звертаючись до вчителів, Н. Крупська наголошувала, що не можна ігнорувати той рівень розвитку, з яким дитина приходить до школи. Справжній, хороший учитель, який уміє з дітьми працювати, не може не розуміти, що результати такого ігнорування рівня знань і розвитку дитини можуть бути лише найсумнішими. Хороший той план, який спирається на знання, які є в дитини, який має ці знання найкращим чином використати, щоб досягнути мети. Турботою про наступність на рівні освітньої системи, пошуками організаційних форм і педагогічних прийомів в єдиній системі народної освіти, де б поєднувалася «дошкільна справа» із «шкільною», наповнено багато праць Надії Костянтинівни. Вона звертала увагу на те, що нульові групи повинні поєднувати в собі дошкільні і шкільні методи роботи [1].

Л. Ганелін для психолого-педагогічного обґрунтування наступності в навчанні визначив основні риси наступності: зв'язок попереднього з наступним; використання і дальший розвиток старих знань; осмислення пройденого на більш високому рівні; перспективність навчання тощо.

Дослідження О. Усовою питань зв'язку і наступності в роботі старшої групи і першого класу школи на конкретному фактичному матеріалі показують позитивний вплив дитячого садка на розвиток дітей в наступний період їхнього навчання в школі. Дослідження О. Усової і її співробітників внесли багато нового і цінного в розробку проблем наступності між дитячим садком і школою та дають можливість зробити такі висновки:

- наступність дитсадка і школи варто розглядати як здійснення єдиного виховного впливу на дітей;
- від загальної постановки питання необхідно перейти до конкретних умов переходу дітей із дитячого садка в школу, на основі чого розв'язувати теоретичні і практичні завдання.

Процес переходу дитини з дитячого садка в школу є досить складним етапом в її житті, який часто вимагає напруження всіх фізіологічних систем організму, емоційно-вольової сфери. Для того, щоб цей процес був для дитини менш відчутним, її необхідно готувати до вступу в школу завчасно. Важливою умовою є не тільки рівень знань і вмінь дітей, з якими вона приходить до школи, але й високий рівень фізичного і психічного здоров'я, її розвиток повинен відповідати прийнятним показникам. Позитивний результат буде досягнутий лише в тому випадку, коли робота з фізичного виховання буде різноманітною.

У дослідженнях багатьох вчених доведено, що існує тісний зв'язок рівня працездатності дітей із розвитком рухів, зокрема координації рухів, здатності співвідносити свої рухові дії, що тісно пов'язано з рівнем фізіологічної зрілості дитини. Це, в свою чергу, вимагає різнобічної підготовки дитини до школи, і насамперед – збереження і зміцнення здоров'я, тому що здорова, загартована дитина швидше пристосовується до нових умов, менше хворіє, швидше відновлює сили, а разом з тим і не пропускає занять, що позитивно впливає на засвоєння нею програмного матеріалу.

Таким чином, можна сказати, що турбота про зміцнення здоров'я дошкільників – проблема не тільки медична, але й педагогічна.

Підводячи підсумок із вищезначеного, можна констатувати, що організація освітньо-виховного процесу в дошкільному закладі і в школі повинна ґрунтуватись на єдиних вимогах до охорони та зміцнення здоров'я, фізичного і загального розвитку дитини. Виконання цих завдань буде забезпечуватись при врахуванні та реалізації основних принципових положень, серед яких провідними можна назвати такі:

- створення наскрізних наступнісних програм з фізичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку;
- забезпечення умов для самостійної рухової діяльності;
- систематичне проведення загартовувальних процедур у відповідності до сезону та індивідуальних особливостей дітей;
- доступність різних видів діяльності і форм організації освітньо-виховного процесу;
- використання комплексу фізичних вправ, спрямованих на профілактику порушень опорно-рухового апарату, плоскостопості та інших відхилень;
- максимальне наближення процесу фізичного виховання дітей до ігрової діяльності;
- використання адекватних діагностичних тестів для визначення фізичної підготовленості старших дошкільників і першокласників;
- комплексне використання (відповідно до сезону) спортивних ігор та вправ спортивного характеру;
- інтегрований зміст занять фізичною культурою та повсякденною самостійною руховою діяльністю дітей;
- позитивна емоційна забарвленість різних форм освітньо-виховної роботи, що сприяє різнобічному розвитку дітей;
- забезпечення наступності в реалізації вимог до змісту матеріалу розвитку рухів і фізичних якостей дітей.

Як бачимо ця «вічнозелена» тема і на сьогоднішній день викликає небайдуже ставлення дослідників, адже змінюється час, а разом з тим змінюється і зміст програм закладів дошкільної освіти та школи, з'являються інноваційні педагогічні технології розвитку, навчання і виховання дітей, які потребують уважного вивчення і творчого пошуку усіх педагогічних колективів дошкільних і шкільних закладів освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Крупська Н. К. О дошкольном воспитании: Сб. статей и речей / Н. К. Крупская. – 2-е изд. доп. – М.: Просвещение, 1973. – 288 с.
2. Маханева М. Проблема преемственности между детским садом и школой / М. Маханева // Дошкольное воспитание. – 1999. – №6. – С.6-11.
3. Усова А.П. Дидактические основы преемственности в работе между детским садом и школой. / В кн.: Подготовка детей в детском саду к школе / А. П. Усова. – М., 1955. С.5-35.